

Nove odluke, obećanja i ciljevi doneti uoči i tokom samita u Glazgovu otkrivaju jasno opredeljenje sveta za dekarbonizaciju: čak 750 termoelektrana na uglj sada ima datum zatvaranja što je dvostruko više nego pre.

Još 370 termoelektrana na uglj dobilo je određen datum zatvaranja nakon završetka klimatskog samita u Glazgovu. Time je ukupan broj termoelektrana koje imaju jasan rok trajanja porastao na 750, navodi se u novom izveštaju Istraživačkog centra za energetiku i čist vazduh (CREA).

Uz to, još 1600 termoelektrana, odnosno oko 95% trenutno operativne flote pokriveno je nekom vrstom dugoročnog plana za dostizanje karbonske neutralnosti sredinom 21. veka, međutim za njih još uvek izostaju tačni datumi i konkretni planovi za zatvaranje.

Uglj pre i posle Glazgova

Sagorevanje fosilnih goriva, pre svega u sektoru proizvodnje električne energije i industriji, prouzrokovalo je 8,7 miliona prevremenih smrti tokom 2018. godine. Pored velikog uticaja na javno zdravlje, najprljavije fosilno gorivo – uglj je istovremeno i energent koji najviše doprinosi klimatskim promenama, zato su pregovori o njegovom napuštanju bili u centru pažnje na nedavno završenoj Konferenciji Ujedinjenih nacija o klimatskim promenama.

Više od 40 zemalja je u Glazgovu potpisalo sporazum o napuštanju ovog fosilnog goriva do 2030. za razvijene zemlje, odnosno 2040. za zemlje u razvoju. Rokovi su usklađeni sa preporukama Međunarodne agencije za energetiku, a među potpisnicama su i veliki potrošači uglja poput Poljske, Vijetnama i Ukrajine.

Pored toga, u Glazgovu je napravljeno još dogovora koji šalju jasan signal da je svet spreman da se odrekne uglja kao glavnog energenta.

Glavni investitori u termoelektrane: Kina, Japan i Južna Koreja su uz ostale zemlje članice G20 i OECD-a obećale da će u narednom periodu u potpunosti obustaviti finansiranje novih termoelektrana u inostranstvu. U isto vreme, Južna Afrika je sa EU, SAD i Velikom Britanijom dogovorila osnivanje fonda teškog 8,5 milijardi dolara koji bi trebalo da pomogne ovoj državi koja svoj elektroenergetski sektor zasniva gotovo isključivo na uglju da izvrši energetska tranziciju.

Fond za klimatske investicije (*Climate Investment Fund*) najavio je pokretanje pilot projekta koji će obezbediti 2 milijarde dolara za energetska tranziciju Indije, Indonezije i Filipina, a sličan dogovor Indonezija i Filipini napravili su i sa Azijskom razvojnom bankom.

U izveštaju CREA se navodi i da će otežano finansiranje i klimatske ambicije verovatno dovesti do obustavljanja izgradnje 88 novih termoelektrana ukupne snage 90 GW, ovo predstavlja oko dve trećine svih planiranih projekata za elektrane na uglj izvan Kine.

Dva najveća potrošača uglja na svetu, Kina i Indija, obećale su dostizanje karbonske neutralnosti do 2060. odnosno 2070. međutim još uvek se nisu obavezale na konkretne poteze koji bi rezultovali jasnijim planovima i rokovima za napuštanje uglja.

Iako tržišni trendovi i povećan broj termoelektrana sa poznatim datumom zatvaranja jasno ukazuju da će se svetska energetika u narednim decenijama okrenuti od uglja ka obnovljivim izvorima energije, ova transformacija ipak nije dovoljno brza kako bi se ispunili ciljevi Pariskog sporazuma.

Svega 250 termoelektrana u zemljama OECD-a bi trebalo da bude zatvoreno do 2030. dok u manje razvijenim zemljama koje imaju vremena da svoje elektrane na uglj zatvore do 2050. taj rok planira da ispoštuje tek 130 termoelektrana.

Ipak, iz CREA navode da situacija deluje malo bolje kada se u obzir uzmu najave da bi Nemačka uskoro mogla da predstavi cilj da do 2030. zatvori sve elektrane na uglj i da bi sprovođenje američkog plana o 100% čistoj električnoj energiji do 2035. značilo da će velika većina termoelektrana u SAD biti zatvoreno u narednih deset godina.

Ne propusti vesti i članke o klimatskim promenama koje redovno objavljujemo.

Izvor: klima101.rs